

CYFARFOD	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD	21 Tachwedd 2022
TEITL	Deddf Llywodraeth Leol Ac Etholiadau (Cymru) 2021 (“Y Ddeddf”) Protocol Dyletswydd Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol a’r Pwyllgor Safonau (“Y Protocol”)
AWDUR	Iwan Evans – Swyddog Monitro

1. Cefndir

Mae’r Ddeddf yn gosod dau brif ddyletswydd ar Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol (“Arweinyddion”) mewn perthynas â safonau ymddygiad Aelodau Grwpiau trwy Adran 62. Y dyletswyddau yw:

- I gymryd camau rhesymol i hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan aelodau o’u grŵp.
- Cydweithio gyda’r Pwyllgor Safonau wrth iddo weithredu ei swyddogaethau.

Yn ogystal, mae swyddogaethau’r Pwyllgor Safonau yn cael eu hymestyn i gynnwys:

- Monitro cydymffurfiaeth Arweinyddion â’r ddyletswydd.
- Cynghori, hyfforddi neu drefnu i hyfforddi Arweinyddion ar y ddyletswydd.

Penderfynodd y Pwyllgor Safonau argymhell sefydlu protocol ar gyfer gweithredu, cydweithredu a monitro gweithrediad y ddyletswydd a hynny mewn cyd-drafodaeth gydag arweinyddion a dirprwy arweinyddion grwpiau presennol y Cyngor.

[Eitem 8 - Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau Cymru 2021 - Newidiadau ir Fframwaith Foesebol.pdf](#)

Mae’r ddyletswydd newydd bellach wedi dod i rym ers Mai 2022 sydd yn gosod gofyn positif ar Arweinyddion i gymryd camau hyrwyddo a chynnal ymddygiad. Bydd hyn yn golygu cydweithio rhwng y Pwyllgor Safonau ac yr Arweinyddion. Gall hyn fod yn gam cadarnhaol i gefnogi safonau ymddygiad aelodau ac i ddatrys materion yn gynnar.

Fe wnaeth y Pwyllgor Safonau ofyn i’r Swyddog Monitro greu’r protocol sydd wedi cael ei wneud erbyn hyn ar y cyd gyda’r Arweinyddion (Atodiad 1).

2. Y Protocol

Mae’r protocol yn cyflwyno camau gweithredu i’w cymryd er mwyn cynnal y ddyletswydd yma sydd yn adlewyrchu’r canllawiau statudol- Llywodraeth Cymru ‘Ymgynghoriad ar Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021: Canllawiau Statudol ar Safonau Ymddygiad’.

Mae’r protocol yn nodi’r trefniadau presennol a beth sy’n cael eu hadeiladu ar hynny. Mae’n cynnwys tair elfen Hyfforddi, Hyrwyddo Ymddygiad Da a Chydweithio.

Un o brif rolau'r Arweinyddion fydd cefnogi a hybu trefniadau datrysiadau mewnol neu anffurfiol i gynnal safonau ymddygiad aelodau. Ar yr un amser bydd raid i'r Arweinyddion osod esiampl dda eu hunain.

Mae'n bwysig nodi un o amcanion y protocol yw atal ymddygiad amhriodol cyn torri'r Cod Ymddygiad.

Bydd raid i adroddiad blynyddol y Pwyllgor Safonau gynnwys asesiad o i ba raddau y mae Arweinyddion wedi cydymffurfio a'u dyletswyddau.

3. Trafodaeth

Fel rhan o'r broses o ddatblygu Protocol cynhaliwyd trafodaeth gyda Cadeirydd ac Is Gadeirydd y Pwyllgor Y Swyddog Monitro ac arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol cyfredol, Cynghorydd Dyfrig Siencyn Plaid Cymru, Cynghorydd Angela Russell, Annibynnol a Cynghorydd Stephen Churchman Rhydfyrdwyd Democrataidd a Llafur i ddatblygu y Protocol. O ganlyniad, mae camau mwy gweithredol wedi cael eu rhoi mewn wrth edrych ar y sylwadau. Yn ychwanegol, mae'r Protocol wedi cael ei drafod yn y Grŵp Busnes am ystyriaeth pellach gan yr Arweinyddion. Mae'r Protocol yn adlewyrchu canlyniad y trafodaethau yma.

4. Argymhelliad

1. Cymeradwyo Protocol Dyletswydd Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol a'r Pwyllgor Safonau i'w Arwyddo gan Gadeirydd Y Pwyllgor a'r Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol.

2. I dderbyn adroddiad pellach ar weithrediad y Protocol i gyfarfod Mehefin y Pwyllgor Safonau.